

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edini je moč“.

„Edinost“ izhaja vsako sredo; cena za vsa leta je 4 gld. 50 kr., za polu leta 2 gld. 30 kr., za četrt lera 1 gld. 30 kr. — Za oznaki, kakor tudi za poslanice se plačuje za navadno tistopno vrsto: 25 kr. če se tiska 1 krat, 32, če se tiska 2 krat, 30 če se tiska 3 krat. Za vođe črke po prostoru. Pri večkratnem tiskanju je cena v primeri manjša.

Naročnina naj se pošilja upravništvu (Vodna Romana št. 105). — Vse drugo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi brez posebne vrednosti ne vračajo. — Posamezno številke se dobivajo po 10 kr. v okolici Na Opčinah, na Proseku, v Barkoli, v Bazovici, v Škoduji in M. Magdaleni zg.

Naša mladina.

Mati prva vdahne detetovej duši življenje, zbudi v njej misli; na njenih praih občuti v prvič sladkost materinega božanja. Z mlekom vred vsreblje vtiske, katere nežno oko zapazi na materinem lici.

Doječa mati je v blaženem stanju, nje oko naj se ne omrači, nje čelo naj se ne zgrbanči, nje usta naj se ne jezé, marveč sladki poljubi i materini nauki naj zazibljejo vtrujeno dete v mehke narodi.

Saj poznate rahločutnega slavčka, kako skrbno obleteva v gnjezdu ležečo samico, pita jo ter jej prepeva v kratek čas. To nežno živalico naj posnema skrbni oče, varuje naj, kakor on, svojo ženo — mater svojih otrok. Skrbi naj jej za živež, da bude lažje odgojevala svoje dete, naj je ne jezi in ne žali v materinem stanju.

Gorje onim otrokom, katerim ne more mati dovolj kruha priskrbeti; oče je zanemaril družino, revni zaslužek je ali zapit ali zaigran; s praznimi rokami se priklati tak roditelj domu, otroci prosijo kruha i on — njih lastni oče se nad njimi grozi. Nesrečen on, nesrečni sinovi i hčere!

Mati je navezana na dom, tam je nje gospodstvo.

Okolo nje se vedno zbira mlada družina, kakor piščeta okolo kohlje. Dobra mati jim je vedno učiteljica, dečkovo radovednost tolaži z razumnim poučkom, prošnjo nežne hčerke spolni s previdno opombo. Nje oko je vedno pozorno na vsak migljaj, na vsako otročje dejanje. Nič hudega se ne godi v njenej bližini.

Nasprotno pa ravna malovestna mati; ona pušča otroke samim sebi, še podi jih od hiše, sama pa gre v društvo k bližnji sosedi. Tam se opravlja ta in ona, tam se na drobno razkrivajo pregrehe — svoje i drugih. Opravljanje, obrekovanje, laži i drugo zlo je navadni pogovor onih nesrečnih mater.

Pogostoma i skoro vselej se pa tam blizu deca brezskrbno igra, ter nehoté poslušá grde pogovore svojih mater.

Večkrat celó mati v naročju se sinkom se krega i dere nad sosedovo. Kaj menite, kakošni bodo nasledki takih prizorov? — Žalostni.

O da bi taka mati spoznala, ko to bere, svojo pregreho ter za vselej odložila pregrešno opravljanje v pridó otrok! Koliko manj preprirov i kletvine bi bilo.

Otroci se ravnajo po roditeljih, le pazite skrivaj na njih pogovore i čuli boste o groza — materino kletvino! — Jabelko ne pade daleč od drevesa.

Kedó bi si mislil, da otrok še s mlečnimi zobí zna tako spretno brusiti jezik z surovimi izrazi? Ni čudo, čnje danes, čnje jutre; in otrok, kateri ima živ, lehek spomin, zapomni si, če tudi ne vé, kaj izgovarja.

Podlistek.

MOHAMED.

Njegovo ponočno potovanje.

(Dalje in konec).

Borak pa hiti dalje, Mohamed se ne ustavlja spominjaje se, da mu to ne bi spodobno bilo, ampak le Bogu vsemogočnemu in veličastnemu.

Mohamed praša Gabrijelja.

„Kaki glasovi so ti, ki sem jih čul? in kaka devotka je bila ta, ki me je klicala?“

„Prvi glas je bil necega juda. Da si ti njega poslušal, pojudio bi se vse tvoje ljudstvo.“

„Drugi glas je bil necega kristijana. Da si ti njega poslušal, pokristijanilo bi se vse tvoje ljudstvo.“

„Devojka je bil svet z vsa svojo ničemurnostjo, sè svojim bogastvom i zapeljivostjo. Da si njo poslušal, tvoje ljudstvo bi veselje tega sveta bolj ljubilo, nego izveličanje ter bi bilo pogubljeno.“

Ko gresta dalje, dospeta do vrat jeruzalemskega templja, kder Mohamed razjaha i svojega boraka priveže tam, kjer so konje privezovali prejnjí proroki. Potem stopi v tempelj, tu najde Abrahamo, Mozesa in Iza (Jezusa) i mnogo drugih prorokov; ko delj časa ž njimi v družbi moli, spusti se iz nebes na tla svitla lestva, nje spodnji konec se vpre na „šakro“ ali svetišča, na temeljni kamen, Jakobov kamen“.

Da bi naši otroci toliko lepih izgledov imeli, kolikor imajo, žalibog, grdih, srečni bi bili oni i mi ž njimi.

Očetje, vi ste navadno le malo doma, i ko pridete morda vtrujeni od dela, ne jezite se nad svojimi sinovi, kader se plaho bližajo vašemu naročju, ne rotite se nad njimi, ne podite jih od sebe. Saj so vaši sinovi, vaše krvi. — Ljubezljivo jih sprejemajte, poprašajte, kde so bili po dnevi s kom so se igrali, ali so kaj slabega povzročili.

Kader odrežete kos kruha beraču, dajte ga otroku, da ga on podari; s tem storite dvojno, trojno dobro delo, ker učite otroka usmiljenja i ljubezni do bližnjega; beraču pa se tudi milo stori, ko mu nedolžno dete z nebeskim nasmehljajem dar prinese; veselo priskače dete po storjenem dobrem delu k očetu ali materi i vidi se mu na obrazu i na očeh „čut“ dobrega dela. Kako to roditeljem srce blaži, to ve le tisti, ki ima sam otroke i navado, da po otrocih deli male darove. In berača kos kruha od nedolžnega otročiča ne nasiti le telesno, temuč razveseli mu tudi dušo. Koliko blaženosti v takem malem daru!

Ne govorite vpricho otrok nikoli o hudobijah, katere ste slišali ali brali, vzlasti ne o samomorih, ker to je mladim nežnim srcem najhujši strup; tudi ne pripovedujte o strahovih, da ne zbegate vesele nedolžnosti.

Svarite, učite i hvalite jih, hvalečni vam bodo še v poznih letih.

Kako rad se še odrasli človek spominja lepih očetovih, materinih naukov, i drug jih — morda uže umrle — proklinja. Zakaj?

Roditelji, bodite vestni, kletev ali blagoslov vaših otrok pride nad vas. Ako ste pa gojili prav ter ogladili pot nežnemu detetu, ne poživajte, še veliko več vas čaka. Otrokova prihodnost je odvisna od vas.

O tem pozneje.

B.

Dopisi.

Na Pivki, dne 7. aprila.

Prejmi, draga „Edinost“, malo vrtic iz nezmožnega mojega peresa, ali pravica in varnost za človeško življenje ste me preslili, da ti naznanim nekoliko vrtic o potovanju s Pivke do Trsta.

Veliki teden sem šel v opravkih v Trst i hotel nekaj živine na lokavskem semnji prodati, ali kupi je bila jako slaba i to so bili krivi Furlani, kajti oni so hoteli veliko živine i po prav nizkej ceni kupiti, zmenili so se o tem i davali na roko le po 1 gld., če tudi je tukaj pri nas imenovana kapara postavno na 10% vrednosti določena. Prodajalce so s tem večidel zapeljali i tako je mislil vsak, da ne sme drugemu prodati živine, če tudi bi jo lahko dražje prodal, do poznega večera. In tako so zmen-

S pomočjo angelja Gabrijelja teče Mohamed ko blisk po tej lestvi.

Dospевši do prvih nebes potrka Gabrielj na vrata. „Kedo je tu?“ pravi nek glas.

„Gabrijelj“.

„Kedo še?“

„Mohamed“.

„Je-li sprejel poslanstvo?“

„Da“!

„Toraj dobro došel“. Vrata se odpro.

Prvo nebo je iz čistega srebra, na bliščecem stropu visé zvezde na zlatih verižicah. V vsaki zvezdi je stražni angelj, da brani dajmonom (hudobnim duhom) v posvečena bivališča. Ko Mohamed vstopi, gre mu naproti star mož, in Gabrielj reče: „Tukaj je tvoj oče Adam, počasti ga“!

Mohamed ga počasti. Adam ga objame ter pravi, da je on največji izmej njegovih sinov, in prvi mej proroki.

Ta nebesa so bila polna raznovrstnih živali, bile so vse angelji, kakor je rekel Gabrielj, katere prosijo v tej podobi za raznovrstne živali na svetu. Mej njimi je bil petelin bliščé-bele barve tako čudovito visok, da se je njegov greben dotikal družih nebes, če prav so bila petsto let oddaljena od prvih. Ta čudoviti ptič pozdravlja vsako jutro Allaha sè svojim petjem. Njegovo petje budi vse stvari na zemlji, le človeka ne, vsi ptiči njegove vrste pojo tekmovalje „Hallelujah“.

Sedaj gresta naprej v druga nebesa. Gabrielj potrka na vrata kakor poprej. Prašanja i odgovori se vrsté, vrata odpro i vstopita.

Jeni Furlani vzeli zvečer živino, kder jim je bolj kazalo, in semenj, ki je navadno eden izmej najboljših živinskih sejmov na Krasu, ni bil ta dan za nič. Prodajalec, ki bi bil lahko živino dobro prodal, moral se je vrnoti domu s živino. Priporočamo tedaj tistim, kateri imajo to dolžnost, naj pazijo, da se ne bodo godile take prevare i naj varujejo izgube prelahkoverne kmete.

Na potu v Trst pa sem videl reči, nevarne človeškemu življenju i živini, kajti vozniški, ki vozijo žaganice v Trst, imajo tako zvane zagozde tako v voz zabite, da po 75 cm. do 1 metra iz voza štrlé, tako da, ko se memo pelješ, posebno po noči si nisi zvest, da te taka zagozda z voza ne vrže ali živine ne poškodeje. Ker take zagozde po postavi ne smejo nad 10 do 15 cm. z voza štrleti, zatorej tudi tukaj opozorujemo tiste, ki imajo skrb za varnost ljudstva, naj pazijo, da se take ljudem i živini nevarne nerednosti ne bodo godile.

Mirogljub.

Kritični politični pregled.

Domače dežele.

Poslanska zbornica se je 6. t. m. zopet odprla. Prvosedoval je tej seji slovenski poslanec baron Gudel-Lannoy. On je najprej poročal, kako ga je sprejel višji vojvoda, prestolni nastopnik Rudolf, ko mu je v imenu zbornice čestital na njegovej zaroki i rekel, da mu je višji vojvoda naročil, naj zbornici naznani, kako ga je razveselilo splošno, odkritosrčno i živo sočutje za njegovo srečo, posebno od avstrijskega ljudskega zastopa, i da je uverjen, da bo izvoljena njegova nevesta prava Avstrijanka, katere bo njemu i novej domovini v vseh okolišnih zvesto na strani stala.

Potem se je pričelo drugo branje državnega proračuna i finančne postave za leto 1880. Obravnave utegnó dolgo trajati, ker se je 45 govornikov vpisalo za generalno debato, in sicer 21 za in 24 zoper.

Časniki prebavljajo, da se zveza treh cesarjev, avstrijskega, nemškega i ruskega, zopet oživlja. Take zveze po naših mislih pač ne bude več, ker ni potrebna i ne koristna, pa tudi nobeden ne more porok biti, da se o prvej priliki ne strga. Take zveze bi se ugibala Rusija, ker se je o berolinskem shodu prepričala, koliko je vredna; javno menjenje na Ruskem je neče, tedaj je tudi car ne bode hotel. Vsaka država naj skrbi za lastne zadeve i naj se ne vtika v razmere ptujih držav, pa bo najboljšje.

Zadnji petek je prinesla „Wiener Zeitung“ lastnoročno pismo, po katerem je baron Hofman na lastno prošnjo odvezan službe skupnega finančnega ministra i na njegovo mesto imenovan ogerske državne zbornice prvosednik Szlavi.

Nov zajem 20 milijonov gold. v zlatu je finančno ministerstvo prisodilo Anglobanki. Kurz mu je 89 gold. 27 kr.; tako vi-

Nebesa so bila vsa gladka kakor jeklo i so v bliščobi lesketala. Tukaj najde Noeta, ki Mohameda objame i ga ime-nuje največjega proroka.

Dospевši v tretja nebesa vstopita z enacimi šegami. Bila so z dragimi kameni obsejana i prebliščéca smrtnim očem. Tukaj sedi neizmerno visok angelj, čegar oči so bile 70 tisoč dni hoda narazen. On zapoveduje 100 tisoč bataljonom oboroženih.

Pred seboj ima odprto neizmerno knjigo, v katero zapisuje in iz nje izhrisuje. „Ta je smrtni angelj, o Mohamed, reče Gabrielj, njemu Allah zaupa“. V knjigo, ki pred njim leži, zapisuje imena onih, ki se imajo roditi, i briše imena tistih, ki so odmerjeni svoj čas doživeli i zdaj mró.

Sedaj gresta v četrtá nebesa, ki so bila iz samega najlepšega srebra. Mej družimi angelji je bil eden 300 dni hoda visok. Obličje mu je bilo nemirno ter se je jokal.

„To je solzni angelj, pravi Gabrielj, ki objokuje pregrehe človeških otrok, i napoveduje nadloge, ki jih zadenó“.

Peta nebesa so bila iz najlepšega zlata. Tu sprejme Aron Mohameda, objame ga ter mu čestita.

V teh nebesih biva maščevalni angelj, ki kraljuje nad ognjem.

Izmej vseh angeljev, kar jih je Mohamed videl, bil je ta najgrši i najstrahovitejši. Zdelo se je, da ima bakren obraz z bradovicami i cvetjem pokrit; iz oči so mu švigali bliski, v rokah je imel gorečo svetilnico.

Njegov prestol je bil mej ognjem, pred njim pa so ležale na kupu žareče verige. Ako bi prišel v pravi svoji podobi na zemljo, goré bi zgorele, morja bi se posušila i ljudje bi strahu skoprneli. On in njemu podložni angelji se maščujejo nad neverniki i grešniki.

